

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA TRG DELA IN ZAPOSLOVANJE

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 76 04

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

e-naslov: gp.ukom@gov.si

Številka: 1101-150/2019-2

Datum: 6. 11. 2019

Zadeva: Predlog št. 10371-238: predlog spremembe 8. člena Zakona o urejanju trga dela - posredovanje stališča

Prejeli smo vašo zahtevo za posredovanje ustreznega odgovora na predlog državljana, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si.

Analiza veljavne ureditve področja:

V skladu z določbo prvega odstavka 8. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17) se za brezposelno osebo po tem zakonu šteje iskalec zaposlitve, ki je zmožen za delo, prijavljen na zavodu, aktivno išče zaposlitev in je pripravljen sprejeti ustrezno oziroma primerno zaposlitev, ki mu jo ponudi zavod ali drug izvajalec storitve posredovanja zaposlitve ter:

- ni v delovnem razmerju;
- ni samozaposlen;
- ni družbenik in hkrati poslovodna oseba v osebni in kapitalski družbi ter ni ustanovitelj in hkrati poslovodna oseba v zavodu;
- ni kmet;
- ni upokojenec;
- nima statusa dijaka, vajenca, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih, mlajšega od 26 let.

Prvi odstavek 54. člena ZUTD določa, da se za primer brezposelnosti obvezno zavarujejo:

- osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji;
- osebe, ki po prenehanju delovnega razmerja prejemajo nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, po predpisih, ki urejajo zdravstveno zavarovanje;
- izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali druge funkcije v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Republiki Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če prejemajo za to funkcijo plačo
- državljani Republike Slovenije, ki so na ozemlju Republike Slovenije zaposleni pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvih, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno in zaposleni pri tujih delodajalcih, za katere se v skladu s predpisi EU uporablja zakonodaja Republike Slovenije;
- samozaposlene osebe;
- družinski pomočnik, upravičenec do delnega plačila za izgubljeni dohodek po predpisih o socialnem varstvu;
- osebe, ki so na podlagi poklicnega opravljanja rejniške dejavnosti obvezno zavarovane skladno z določbami zakona, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti, če niso zavarovane na drugi podlagi;
- upravičenci do starševskih nadomestil, ki jim je prenehalo delovno razmerje v času starševskega dopusta, po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke;
- starši, ki zapustijo trg dela zaradi nege in varstva štirih ali več otrok za čas upravičenosti do plačila prispevkov po predpisih, ki urejajo starševsko varstvo;
- prejemniki denarnega nadomestila za primer brezposelnosti.

Če oseba istočasno izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več podlagah, določenih v tem zakonu, se obvezno zavaruje po tisti podlagi, ki je v tem zakonu navedena pred drugimi (drugi odstavek).

Nadalje 67. člen ZUTD določa pravila v zvezi z znižanjem denarnega nadomestila zaradi pridobivanja dohodkov iz dela.

Denarno nadomestilo se zniža zavarovancu, ki v času upravičenosti do denarnega nadomestila med brezposelnostjo opravi delo, za katero prejme ali je upravičen prejeti dohodek iz dela, ki po plačilu davkov in obveznih prispevkov mesečno presega 200 eurov (prvi odstavek tega člena).

Kot dohodek iz dela se šteje vsak dohodek iz katerega koli pogodbenega razmerja, na podlagi katerega zavarovanec opravi fizično ali intelektualno delo, vključno z opravljanjem storitev in ustvarjanjem ali izvedbo avtorskega dela. Kot dohodek iz dela se šteje tudi dohodek za opravljeno delo oziroma storitev prokurista ali za vodenje in nadzor poslovnega subjekta, ki je pravna oseba (drugi odstavek).

Denarno nadomestilo se zavarovancu zniža za 50 odstotkov dohodka iz dela, ki presega znesek iz prvega odstavka tega člena. Če zavarovanec preživlja mladoletne otroke, se denarno nadomestilo za vsakega otroka poveča za deset odstotkov polnega zneska denarnega nadomestila, ki bi mu pripadalo, če ne bi ustvaril dohodka iz dela, vendar največ do polnega zneska denarnega nadomestila (tretji odstavek).

Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov se znižanje ne izvede, če bi bilo denarno nadomestilo treba znižati za manj kot 20 eurov (četrti odstavek).

Če že ob prijavi in uveljavitvi zahtevka za denarno nadomestilo obstaja podlaga za izplačilo dohodka iz dela, je zavarovanec o njej dolžan obvestiti zavod ob prijavi, sicer pa v roku treh dni po nastanku. O opravljenem delu, dogovorjenem plačilu in roku plačila za opravljeno delo je zavarovanec dolžan sproti obveščati zavod. Denarno nadomestilo se zavarovancu zniža v mesecu, v katerem je prejel plačilo za delo, oziroma v naslednjem mesecu po prejemu plačila, če obvestila o prejemu plačila ni več mogoče upoštevati pri obračunu denarnega nadomestila za tekoči mesec (peti odstavek).

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se pri zadnjem obroku denarnega nadomestila, do katerega je upravičen zavarovanec, znižanje opravi že na podlagi dogovorjenega plačila za opravljeno delo (šesti odstavek).

Zavod plačuje zavarovancu, ki je pridobil dohodke iz dela, prispevek za zavarovanje za primer brezposelnosti od osnove pred zmanjšanjem denarnega nadomestila (sedmi odstavek).

Zavarovancu, ki ne ravna v skladu z določbami tega člena, preneha pravica do denarnega nadomestila in mora vrniti neupravičeno prejete zneske denarnega nadomestila (osmi odstavek).

Analiza predloga in razlogi za njegovo (ne)primernost:

Predlagatelj predlaga spremembo 8. člena ZUTD tako, da se odreče status brezposelnosti in možnost prejemanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti (v nadaljevanju: denarno nadomestilo) ustanoviteljem in prokuristom kapitalskih družb. Predlog utemeljuje z navedbami, da ima lahko prokurist družbe vsa pooblastila za vodenje družbe in bi moral biti zato izenačen z direktorji. Med prokuristi so številni davčni dolžniki, ki so zaradi spremembe ZUTD prejemniki denarnega nadomestila.

Uvodoma pojasnujemo, da pravica do denarnega nadomestila predstavlja pravico iz zavarovanja, ki se zagotavlja posameznikom v primeru nastanka brezposelnosti brez njihove krivde ali proti njihovi volji (t.j. ob izgubi zaposlitve ali drugega pravnega razmerja, ki je po 54. členu ZUTD podlaga za obvezno zavarovanje in na podlagi katerega se opravlja delo) po načelih vzajemnosti in solidarnosti, utemeljena pa je na predhodnem plačevanju prispevkov za zavarovanje za primer brezposelnosti. Osnovni pogoj za uveljavitev pravice do denarnega nadomestila je prijava osebe v evidenco brezposelnih oseb, v katero se lahko prijavijo le osebe, ki se na podlagi 8. člena ZUTD štejejo za brezposelne osebe. Glede na to, da gre za pravico, ki temelji na obstoju predhodnega zavarovanja in plačevanja prispevkov, upravičenosti do denarnega nadomestila ni mogoče pogojevati z odsotnostjo davčnih ali drugih dolgov.

Glede na trditev predlagatelja, da so spremembe ZUTD (pri čemer ne pojasni, katere spremembe) omogočile koriščenje denarnega nadomestila osebam, ki po prej veljavnem zakonu do tega niso bile upravičene, nadalje pojasnujemo, da se je z zadnjimi spremembami ZUTD, t.j. z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 55/17) razširil krog statusov družbenikov - poslovnih oseb gospodarskih družb, ki so nezdružljivi s statusom brezposelnosti, in sicer na poslovodne osebe vseh osebnih in kapitalskih družb, medtem, ko se na podlagi do takrat veljavnih določb ZUTD za brezposelne niso šteli zgolj poslovodne osebe v osebnih in enoosebnih družbah z omejeno odgovornostjo. Te osebe v času uveljavitve ZUTD v letu 2010 v skladu s takrat veljavnim Zakonom o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZDR-1) v družbi niso mogli skleniti delovnega razmerja, zato so bili na podlagi 54.

člena ZUTD tudi obvezni zavarovanci, 8. člen ZUTD pa jim je v primeru prenehanja statusa priznaval status brezposelnosti. S kasnejšimi spremembami ZDR-1, ki so omogočile sklenitev pogodbe o zaposlitvi tudi poslovodnim osebam v osebnih in enoosebnih družbah z omejeno odgovornostjo, je razlog za razlikovanje z vidika statusa brezposelnosti med družbeniki - poslovodnimi osebami v enoosebnih in več osebnih družbah prenehal. Opisana sprememba ZUTD je torej onemogočila lastnost brezposelne osebe vsem družbenikom, ki so hkrati poslovodne osebe, in ne več, kot do takrat, le tistim v osebnih in eno osebnih družbah z omejeno odgovornostjo. Posledično se je z omenjeno spremembo ZUTD krog oseb, ki lahko uveljavijo pravico do denarnega nadomestila, zožal.

Ob tem dodajamo, da gre pri prokuri za posebno obliko zastopanja in predstavljanja družbe oziroma podjetnika navzven, medtem, ko prokurist nima pooblastil za upravljanje družbe navznoter, niti ne v primerjavi z organom družbe (razen v primeru podelitve specialnega pooblastila). V kolikor te osebe v družbi niso v delovnem razmerju in opravljajo prokuro na podlagi pogodbe civilnega prava, jim statusa brezposelnosti ni mogoče odrekati, ne morejo pa samo na tej podlagi pridobiti pravice do denarnega nadomestila. Izpostavljamo pa, da se prokuristom v primeru, če zaradi brezposelnosti uveljavijo pravico do denarnega nadomestila (na podlagi npr. prenehanja sklenjenega delovnega razmerja), slednje v primeru, če dohodek iz naslova dela po pogodbi civilnega prava preseže 200 eurov neto mesečno, izplačilo denarnega nadomestila na podlagi 67. člena ZUTD ustrezno zniža, v primeru višjega dohodka iz tega naslova pa se lahko tudi izniči.

V skladu z navedenim se s podanim predlogom ne moremo strinjati.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Matija Baš
sekretar

Mitja Bobnar
generalni direktor

VROČITI:
- naslovniku – po e-pošti